

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКОГО Й АМЕРИКАНСЬКОГО ГУМОРУ

LINGUISTIC FEATURES OF BRITISH AND AMERICAN HUMOR

Склярова Л.С.,

orcid.org/0009-0006-8105-8117*студентка II курсу магістратури факультет у філології
Волинського національного університету*

У статті розглядається лінгвістична специфіка британського та американського гумору крізь призму культурних, історичних і соціальних особливостей. Гумор є невід'ємною складовою національної ідентичності та ментальності, а його сприйняття значною мірою залежить від мовних засобів і культурних контекстів. Метою дослідження є визначення відмінностей між британським та американським гумором на рівні мовних структур, стилістичних прийомів та прагматичних характеристик. У статті підкреслюється, що британський гумор традиційно асоціюється із «сухістю», стриманістю, використанням іронії, гри слів, недомовленості (understatement) і прихованого підтексту, який вимагає високого рівня культурної обізнаності від реципієнта. Американський гумор, натомість, орієнтований на широку аудиторію, йому властива прямотинність, гіперболізація, апеляція до популярної культури, активне використання сленгу та діалектизмів, а також експліцитні комічні ситуації, зрозумілі без глибокого культурного контексту. Важливо підкреслити, що ці дві традиції гумору формувалися під впливом історичних обставин: британська – в умовах суворого класової ієрархії, що стимулювала розвиток тонкої іронії та прихованої критики, тоді як американська – у мультикультурному середовищі, де гумор виконував інтеграційну та терапевтичну функцію. Для аналізу залучено приклади з британських та американських серіалів, стендап-комедії, літературних і медійних текстів. Особлива увага приділяється порівнянню серіалів «The Office» (UK) та «The Office» (US), де наочно проявляються відмінності в комічних стратегіях: британський варіант тяжіє до іронічного висміювання соціальних ролей і незграбності, тоді як американський спирається на абсурдні ситуації та повторювані комічні шаблони. У висновках зазначено, що різниця між британським і американським гумором ґрунтується не лише на лінгвістичних засобах, а й на культурних кодах: британська традиція тяжіє до самокритики та інтелектуальної гри, тоді як американська – до відкритості, масовості й демократичності. Отже, дослідження доводить, що адекватне сприйняття гумору іншої культури можливе лише з урахуванням як мовних, так і соціокультурних чинників.

Ключові слова: британський гумор, американський гумор, лінгвістичні особливості, іронія, гіпербола, культурний контекст, гра слів, сленг.

The article examines the linguistic specificity of British and American humor in the context of cultural, historical, and social factors. Humor is an integral part of national identity and mentality, and its perception largely depends on linguistic devices and cultural references. The aim of the study is to identify the differences between British and American humor at the levels of language structures, stylistic techniques, and pragmatic functions. The analysis highlights that British humor is traditionally associated with «dryness», restraint, irony, wordplay, understatement, and hidden meanings, which require a high level of cultural awareness from the audience. American humor, in contrast, is oriented toward a wide audience and is characterized by straightforwardness, exaggeration, references to popular culture, active use of slang and dialect forms, and explicit comic situations that can be understood without profound cultural background. It is important to emphasize that these two traditions of humor were shaped by historical circumstances: the British one – in the context of a rigid class hierarchy, which stimulated the development of subtle irony and hidden criticism, while the American one – in a multicultural environment, where humor served integrative and therapeutic functions. Examples from British and American TV shows, stand-up comedy, literature, and media texts are provided to illustrate these differences. Special attention is given to a comparative analysis of the British and American versions of *The Office*: the UK version relies on ironic criticism of social roles and awkwardness, while the US version is based on absurd situations and recurring comic patterns. The conclusions emphasize that the difference between British and American humor lies not only in linguistic devices but also in cultural codes: the British tradition emphasizes self-criticism and intellectual play, while the American one highlights openness, mass appeal, and democratic character. Therefore, understanding humor across cultures requires consideration of both linguistic and sociocultural aspects.

Key words: British humor, American humor, linguistic features, irony, exaggeration, cultural context, wordplay, slang.

Постановка проблеми і актуальність. Гумор є невід'ємною частиною культури, і його сприйняття значною мірою залежить від мовних та культурних особливостей. Британський та американський гумор, попри спільну англійську мову, мають суттєві відмінності, зумовлені історичними, соціальними та лінгвістичними факторами. Ці відмінності проявляються в лексиці, синтаксисі, сти-

лістичних засобах та культурних референціях, що ускладнює взаєморозуміння між носіями британської та американської англійської. Проблема полягає в тому, що одні й ті самі мовні засоби можуть викликати сміх в одній культурі, але залишатися незрозумілими чи навіть образливими в іншій.

Метою статті є аналіз лінгвістичних особливостей британського й американського гумору,

визначення їхніх ключових відмінностей та ілюстрація цих відмінностей на конкретних прикладах.

Завданнями статті є визначити основні лінгвістичні характеристики британського та американського гумору, проаналізувати приклади гумористичних текстів або висловлювань, виявити вплив культурного контексту на сприйняття гумору і сформулювати висновки щодо лінгвістичних і культурних особливостей.

Британський гумор часто характеризується як «сухий», «іронічний» і «підтекстовий». Він спирається на вербальну недомовленість (*understatement*). Британці часто применшують серйозність ситуації для створення комічного ефекту. Наприклад: «*It's a bit damp outside*» (про зливу). Така манера мовлення є типовою для британського національного характеру, у якому стриманість і самоіронія вважаються ознаками інтелектуального гумору. Ще одним риторичним прийомом, характерним для британського «тонкого» гумору, є гра слів (*play-upon-words* або *wordplay*). Для цього використовуються омоніми, каламбури і багатозначні слова. Наприклад, у серіалі «*Monty Python's Flying Circus*»: «*This parrot is no more! It has ceased to be!*» – гра на синонімах для опису смерті папути. У класичному епізоді *Dead Parrot Sketch* із серіалу *Monty Python's Flying Circus* (1969–1974) вислів демонструє дотепне варіювання синонімів для позначення смерті, що створює комічний ефект завдяки надмірній формальності. У британському гуморі часто використовується іронія для висміювання абсурдності ситуації, феномену, людини, або події. Наприклад, у серіалі «*Fawlty Towers*» Базіл Фолті постійно потрапляє в комічні ситуації через свою надмірну ввічливість, яка приховує сарказм. Британці уникають надмірної експресії, віддаючи перевагу інтелектуальному дотепу, парадоксу та лінгвістичній грі. Такі риси кореняться у літературній традиції: від сатиричних памфлетів Джонатана Свіфта до витонченої дотепності Оскара Вайльда. Вони створили культурне підґрунтя, де гумор став не лише розвагою, а й інтелектуальним способом самовираження та критики. Важливо, що цей тип гумору часто виконує соціальну функцію – через сміх м'яко критикує владу, звички, кліше або забобони суспільства. Окрім того, британський гумор має сильний міжтекстуальний компонент. Посилання на літературу, історичні події або культурні постаті створюють ефект спільного культурного поля між коміком і глядачем. Наприклад, у шоу «*QI*» (*Quite Interesting*) ведучий Стівен Фрай використовує

дотепи, засновані на енциклопедичних фактах, що демонструє інтелектуальність британського гумору. Британський гумор нерідко апелює до історичних чи соціальних контекстів, як-от жарти про класову систему або британську бюрократію, що можуть бути незрозумілими іноземцям. Крім усього вищезазначеного, британський гумор часто апелює до специфічних історичних чи соціальних контекстів, які можуть бути незрозумілими іноземцям. Наприклад, жарти про британську погоду чи класову систему[1].

Американський гумор, на відміну від британського, є більш «прямим», «гучним» і часто орієнтованим на масову аудиторію. Лінгвальні особливості його реалізації ґрунтуються на гіперболізації (*exaggeration*), абсурдних діях учасників комунікативного акту (як вербальних, так і невербальних), використанні вульгаризмів, діалектизмів та сленгізмів. Для створення комічного ефекту американці часто перебільшують. Наприклад, у стендапі Джеррі Сайнфелда: «*What's the deal with airplane food? It's like they're trying to poison us!*» – типовий приклад іронічного перебільшення буденних ситуацій [2]. Американські гумористичні тексти зазвичай апелюють до популярної культури, телешоу чи зірок. Наприклад, у «*The Simpsons*»: «*Homer, you're as dumb as a mule and twice as ugly!*» – пряма образа, зрозуміла широкій аудиторії. Його витоки можна простежити у традиціях мінстрел-шоу та водевілів XIX століття, які згодом еволюціонували у сучасний стендап. Це пояснює прагнення американського гумору до видовищності, зрозумілості та яскравих емоційних ефектів.

Американський гумор тяжіє до спонтанності, емоційності та динамічності. На відміну від британського, він не приховує почуттів, а навпаки, підкреслює їх. Американці сміються голосно, відкрито, без остраху видатися недоречними. Це пов'язано з культурною домінантою відкритості, демократизму та рівності, що знаходить відображення у комедійному дискурсі. На відміну від британського, американський гумор частіше зосереджується не на підтекстах, а на ситуаційній комічності, невербальних реакціях або фізичній грі акторів [2]. Часто американський гумор фокусується на абсурдних ситуаціях, а не на складних мовних конструкціях. Окрім лінгвістичних засобів, важливою складовою гумору є невербальні елементи. У британському дискурсі переважає стримана міміка та мінімалістична жестикуляція, що підсилює ефект «сухості». Американський гумор, навпаки, часто спирається на фізичну комедію, перебільшені рухи та емо-

ційні вирази обличчя, які роблять жарт зрозумілим навіть без глибокого знання мови. Наприклад, у серіалі «Friends» багато жартів побудовані на комічних непорозуміннях між персонажами.

Американці люблять використовувати регіональні діалектні конструкції чи сленг, що висміюють представників певних штатів чи окремих соціальних груп. Наприклад, у стендапі Кевіна Гарта: «*Man, my kids are driving me up the wall!*» використано повсякденний сленг для створення комічного ефекту і також близькості з аудиторією. Американський комедійний дискурс часто виконує терапевтичну функцію – через жарт знімає напруження, сприяє колективному переживанню емоцій і соціальній інтеграції. Такі мовні особливості підсилюють ефект автентичності й сприяють ідентифікації слухача з коміком.

Якщо британський гумор тяжіє до інтелектуальної рефлексії та самоіронії, то американський – до емоційного відреагування та експресії. Для британця жарт – це форма дистанціювання, для американця – спосіб встановлення контакту. Саме тому британські жарти частіше мають підтекст, а американські – прямолінійні punchlines.

Крім того, відмінність проявляється у засобах мовного вираження. У британських текстах переважають складні синтаксичні конструкції, метафори, алюзії, тоді як американські орієнтовані на короткі, чіткі репліки, легко сприйнятні широкою аудиторією. У цьому контексті важливу роль відіграє концепт «національного сміхового коду», який відображає специфіку гумористичного сприйняття реальності певним народом. Британський сміх – стриманий і само-рефлексивний, американський – відкритий і зовні орієнтований.

Розглянемо для порівняння особливостей британського та американського гумору два приклади з популярних шоу. У британському серіалі «The Office» (UK) Рікі Джервейс грає Девіда Брента, який постійно намагається бути дотепним, але його жарти провалюються через їхню незграбність. Наприклад: «*I'm not a racist, I'm a comedian!*» – іронія полягає в тому, що його «жарти» часто є образливими, але він цього не усвідомлює. Такий тип комічного підкреслює соціальну незручність і самовпевненість персонажа, що є типовими для британського гумору. На відміну від британського телешоу, в американському серіалі «The Office» (US) Майкл Скотт (Стів Карелл) також робить недоречні коментарі, але гумор будується на абсурдності ситуацій, а не на тонкій іронії. Наприклад: «*That's what she said!*» – простий і повторюваний жарт, який став

мемом через свою прямолінійність. Це приклад того, як американський гумор перетворює повторювані вислови на елементи масової культури. [3].

Через свою беззаперечну лінгвокультурну специфіку, гумор завжди віддзеркалює певні соціально-культурні особливості нації, її картину світу та менталітет. Отже, британський гумор виступає проявом інтелектуального самоаналізу, тоді як американський – засобом соціальної взаємодії й розваги. Таким чином, комічне у двох англomовних культурах функціонує як своєрідне дзеркало суспільства. Воно показує, як нації ставляться до себе, до влади, до абсурду повсякденності. Якщо британці сміються «всередину», то американці – «назовні». Цей контраст добре простежується й у цифрових медіа: британські інтернет-меми тяжіють до тонкої іронії та гри слів («*Very British Problems*»), тоді як американські побудовані на яскравих картинках, гіперболи й експресії, наприклад меми з «Friends». Таким чином, навіть у віртуальному середовищі зберігається відмінність культурних кодів. І в цьому полягає не лише лінгвістична, а й ментальна різниця між ними. Відтак, британський гумор часто відображає стриманість і самокритику, що є частиною британської культури. Натомість американський гумор більш відкритий і спрямований на розвагу широкої аудиторії, що відповідає американській ідеї оптимізму і мультикультурності. Таким чином, ці два типи гумору є не лише різними мовними моделями, а й проявами національної картини світу, де британська іронічність контрастує з американською безпосередністю. Наприклад, британці можуть вважати американський гумор простуватим і занадто очевидним, тоді як американці можуть сприймати британський гумор як «занадто складний», «холодний» чи «задавакуватий»(posh) [4].

Висновки. Отже, доходимо висновку, що британський і американський гумор мають значні лінгвістичні та культурні відмінності. Британський гумор спирається на іронію, недомовленість і гру слів, що вимагає від аудиторії розуміння підтексту. Американський гумор є більш прямим, використовує гіперболи, сленг і ситуативні жарти, орієнтовані на масову аудиторію. Отримані результати підтверджують, що гумор є важливим індикатором національного характеру. Його аналіз дозволяє простежити не лише мовні особливості, а й соціокультурні цінності суспільства. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні еволюції англomовного гумору у цифрових медіа, зокрема в інтернет-мемах, стендапі та соціальних мере-

жах, де культурні коди все частіше змішуються. Ці відмінності зумовлені культурними особливостями: британська стриманість контрастує з американською відкритістю. Для ефективного сприйняття гумору іншої культури необхідно вра-

ховувати як мовні, так і соціокультурні аспекти. Подальші дослідження можуть зосередитися на аналізі сучасних медіа (наприклад, мемів у соціальних мережах), щоб простежити еволюцію цих відмінностей у глобалізованому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Attardo S. *Linguistic theories of humor*. Berlin: Mouton de Gruyter, 1994. 426 с.
2. Chiaro D. *The language of jokes: analysing verbal play*. London: Routledge, 1992. 200 с.
3. Critchley S. *On humour*. London: Routledge, 2002. 160 с.
4. Raskin V. *Semantic mechanisms of humor*. Dordrecht: D. Reidel Publishing, 1985. 284 с.
5. *Fawlty Towers* [Телевізійний серіал]. 1975–1979, UK: BBC. URL: <https://fawltytowerstour.co.uk> (дата звернення: 05.09.2025).
6. *Kevin Hart: Laugh at My Pain* [Стендап]. 2011, USA: Hartbeat Productions. URL: <https://www.netflix.com/title/70211216> (дата звернення: 05.09.2025).
7. *Monty Python's Flying Circus* [Телевізійний серіал]. 1969–1974, UK: BBC. URL: <https://www.montypython.com/pythons> (дата звернення: 05.09.2025).
8. *Seinfeld* [Телевізійний серіал]. 1989–1998, USA: NBC. URL: <https://www.sonypictures.com/tv/seinfeld> (дата звернення: 05.09.2025).
9. *The Office (UK)* [Телевізійний серіал]. 2001–2003, UK: BBC. URL: <https://www.youtube.com/@TheOfficeUK> (дата звернення: 05.09.2025).
10. *The Simpsons* [Анімаційний серіал]. 1989–дотепер, USA: Fox. URL: <https://www.fox.com/the-simpsons/> (дата звернення: 05.09.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025